

\ref mr 000

OUATTARA Emmanuel de Bawé 2001

Conseils à quelqu'un qui veut se marier (1908 mots)

Ɖɔɔɔre na hã nra wɛ ki yii hara fense

Ɖi be Na mu ɔie na yii hara na gbũu na Yekila khĩna geɔra do. Mu kãm ma na muɔga biheye, na fiire u zo. Muse sii mu kãn na fiire na yo u? Muse sii mu kãn na muɔga na yo u? Luɔusira za mu yĩm ma Yekire kĩrakĩra. Mu gbũu warɩ khe yĩmura tugu obiye mu tuderiwe kha Ɖi yĩn na denfe mu. Yĩmura za Yekila ɔa ɔɔɔ mu wiera mu kãn na fiire na gbũu ɔa yii ɔɔɔ diyãga. Mu yĩmura za, mu kha mu yĩn, mu yesũm ma mu yĩmura. Miuna mu ɔie mu kpoloɔira u, mu de ɔa die, hã mu wã wã wa?. Nadie uɔra bu bu na u kha uɔ ɔie hara na yii zuori, uɔ baafe uɔ kem ma kũn kha wɛ ki ye, uɔra kha iya, wɛ ki te, uɔ uɔ ɔie. Mu bu wa Yekire biye, na mu ɔie na yii hara, khom ma sie mu thaagira u pheu, ki yĩm ma Yekila: hala mu khonn kha muɔ hãan mie, hala mu khonn hãan mie kha mie yii, Yekila ɔɔɔ mie dũ u mie fiire u na warɩ yii u. Na mu yĩnn Yekila die bena mafira, Yekila ɔa siere mu. U ɔa siere mu mu gaga kha baa a siere na kame muna mu ki nu wa?, me u ɔa siere mu mu thĩmina za. Mu ɔa yã uɔ, mu ɔa khɔri u. Si gbũu bu mu gaga kha baa u kĩran sie i wa? Yekila thĩra ki ɔa yii bie khɔɔmura muɔ na uɔ yɔra tiera. Uɔra bu bu thĩra na mu kenn woɔla ti warɩ ken wa?. Me kene khɔɔme bu bu i tiera. Fiirese geɔra gie. Nadie na mu kha muɔ kem ma mamawa, mu tu wa? na u kpoloɔira ɔa sũm ma mu gaga kha gbɔɔa zuori, muɔ besira bũm ma. Muɔ kha muɔ kem ma bibire, na u kpoloɔira ɔa ted mu gaga kha u gbɔɔa zuori, muɔ besira bũm ma.

Wɛ Yekire khonn na hãan mu, uɔ ki tu. Yĩn Yekire, uɔ ki tu hakĩrara. Ira wɛ thĩra a bu wagati phɩligama za, nra warɩ yã hara yiwire muna na u ken ki yo na tu kha hakĩra wɛ wa?. Buɔra kem ma woɔye u kũn kha: sakuru kĩra de?, ye mi yii uɔ. Hara yii woɔre kĩrawe za wa?. Hara yii wa kpolon ɔie kĩrawe za. Na kpolon ɔie kĩrawe za, Yekire ki yã na tu sie, nadie muɔ bu wa nuthĩrĩga, muɔ warɩ yã u kpoloɔira wa?. Khaala ki gbũu bũ tugu, muɔ bu wa Yekire biye, na mu yiir u zuori, si zuom ma ira. Huowẽ buɔte foi warɩ kpikĩn i dõwa?. Na muɔ makĩnn na u lien hakĩra wa?, ã, si bũri. Gie yien na mu kãm ma na khe waati kĩkĩra na yĩn Yekire. Wɛ uɔ khonn na dãan mu, uɔ ki tu u, u hã mu dũ u. Aa buɔte na muɔ tan ma sie, ki kha muɔ warɩ tie si wa? ki nure "howohowo foi bu wa?, mu saan ɔie muɔ na suwoɔgira. Bõ, na mu gbũun ɔa fiiren u zuori, na tuon kũn kha Yekire dĩɔo wira foi bu sie za wa?, wepe mu kpikĩnn Yekire yĩɔra, bie bie fana kũn kha aa iyo tĩyara wiera uɔ, uɔ kõni, sie ki bu mie

gagasira v. Mu de tu wa kũn kha Yekila ki siere. Me pi wart yi bu gie diyāgura kha mu hara v thon wa? de?, fo diyāgura kɔyɔse le zuo. Na mu bie na laben kɔyɔsira za ira, bira na bira mu kãn na bie? Mu kãm ma na laben muɔ thĩra na tu kha: bõ hara wie mie bie na yii muna, mi yiin vɔ zuori, mi nann ma bihũŋo, pi ba yi bi wa kha bubba. Mu kãm ma na bie nikhãa gagasira ira ki yie bikheye gagasira. Zie bikheye gagasira pheu, na tu kũn kha: mie ba le wa goroderiye. Na mu yiin hala vɔ, wesiye mu kãn na bie, mu kãn na laben lowiye. Heke bu i za wa? na kũn kha muɔ die i wa?. Wese mu wart buuri. Me si kãn na le suɔ wese ki wart denfe mu dũ. Bõ, na yii hara fura, dũ hala ki fuu lowiye kha: hã mi nune na yo siriga, muɔ Yekila biira si dagan wa?. Mu kãn na bie tasawe, wese bãa ki ba le dimuna Harti na tigiye bu wa?, mu pẽi yie si gon kuri. Buote muɔ yiim ma hala ira muna, vɔ ki arti sã ki min ki fuu nipe benye ki suɔ. Sãni vɔ na vɔ ba khẽi. Hafewe na tasa gbiire, si dagan wa?. Mu pẽi die khaala za. Bõ, na gbũu hidan ti, na kũn hala: mu pẽi na don si buote foi bu mie heke wa? de?. Aa, na foi bu mu heke wa?, mu nure wa. Hala bie v bese nineni, me hã muɔ ki ken v bebiensira wa?. Muɔ bie wa kũu mu gaga kha v bie foi fuunini wa?. Na kɔyɔsira yawugura, muɔ na hala iye ki kãn na khon ni kũn kha aa bie na le aa kɔyɔse waati bie. Na i bie na le i kɔyɔse waati bie, wepe ki bu i wɔla v Yekire khĩna v, i yie bie tu. Na yie muɔ thĩra siira tu. Tu informes aussi ton père. Dõk wepe ki bu egilizi wɔre, bie ken die bena na bie yawugura weke ki kĩra nipe bie wart ban, pi wart khon ni. Die bena mu de mu hũderiwira bie. I thonthon wepe i tu pi ban. Dimuna bãa mu kãn na le gie diyāgura, khaare bãa muɔ buuwĩra diiri. Buote muɔ khon muɔ tigiyira bie na la diiwĩra gie diyāgura pi bie di na hii bemuse le "kpĩm". Pi ba tun zuon bãani, muɔ na mu hala lon ki hõm ma, āgbũume iye yõ. Die bena Yekila yisigura, gbĩnese bu dũwa?. Mu le kɔyɔsira mu ki kɔrisĩm ma dũra. Mu le dimune fura mu ki kɔrɔsĩm ma dũra. Na mu yãan tuum ma kũn kha muɔ lekira nan fiwura na wart le si wa?, diise bu mu heke fiwura na wart le si wa?, tigiye bu mu heke na wart le si wa?, mu yie si guɔ dũga guɔ. Na mu tuun kha muɔ wart yie si guɔ dũga guɔ wa? mu pẽi wa na liige. Sie bɔgo wa kũn kha woyĩwa wart le kɔyɔse wa?. Kɔyɔsira sie za mu khom ma woyĩwisira sie zie sie "pheu". Dathɔsira mu khom ma sie na zie sie gene v, nadie Yekila kha v yãasinn ma woyĩwa. Wese kha bu na gbũu kɔyɔsira geŋura. Baa mu kãn na go yo si na kure, sie sira. Na kɔyɔsira sie ba nann kũn kha kɔyɔsira bu le wa fura, i kãn na le nuthĩripe bãa ki nu wa?. khĩriwe bam ma iye kãma do. Na baa iye nu gie diyāgura mina, vɔra thĩra wart ariga wɔre na siere wa?. Sie bu bu suɔ wa?. Ki kãn na nipe bann, wepe i thonn kha pi ban thĩra na pi bann yãan mu thĩra, pi kãn na yã mu bãawuonjo za na mu man mi na mu siere. Me mu siere burugũ wa?. Mu siese i, mu kãm ma na vɔri wɔre na siere. Ki kha vɔra kpã ba v wɔre thĩra, vɔ thĩra bie na siere na nipe wa? mu

gaga kha faɲa yaɲa ɣɛ. Faɲa yaɲa pɪ fuɔ ɣɪ na pɪ kpã wɔɔye do. Mɛ kirefɪye bɛɣɪra ɣɛ, wɔkpãka bu wa?, manse. Na kpa wɔɔre thɪra nɪpe khɔɔ. Na ɔɔ nɪpe ɣɛ dɪyãɣɪra thɪra gbaangbo, pɪ kɔn kha sakuru kɔyɔse nuɔri. Kɔyɔse sɛ uɔ, phɪnkhoɲo bu bu. Harɪ mu bu Yekire biira, na yawɔɣɪra ɣɛ khonn zuon bãani, si le wa thɪra harɪ uɔra vã. Kɪ tɛ sɪ de?, mu tu wa? mafɪ mu ba le. Sãni sãni ɣɛ za muɔ yã wa aɪ huwuyɛ ki kure. Mu baafe muɔ ɔɔ sɪ wa khuose u hã muɔ vã wa?, mɛ sɛ ɪ wa?. Bɔ na mɪ yãan nɪra kɔyɔse na si yɪminn, khuora uɔ uɔ kha u kɔyɔse yɪminn na u gbɪni, aɪyɪ. Hape ɣuɔ za bɛ ki le gbɪn, buɔte bikhoyira uɔ uɔ, sɛ uɔ aɪ fi. Sãni sãni ɣɛ mu yã na huwuse kure wa. Tigiye bu, daase bɛ labenn kene mu phɪne ki khon mu wa. Mu phɪne ki khon mu. Na mu kãm ma na tɛ sɛ, sɪ kãn na bart mu wa?. Mɛ na kɔyɔse ba tani, mu kãm ma na tu tugu, kɔn kha nuɣɪra ɣɛ za, Sɪ bu mu gaga kha mi de bu sɪ mu ãn wa?, mafɪra sɪ bu. Gbɪrise ba ban, mɛ sɛ gbɪri sɛ kãm ma na le thaaga ã yɪn Yekire nadɛ sɪ ded ã zuori. Na kɔn kha aa bɔ baa aa lien kɔyɔse fɪra bɔ aa uɔ kɔni aa khɔɔ wa kame, kha ɣuɔ dɪyãga ɣuɔ uɔ ba sɛre gan uɔ za wa?, Sɪ wart le wa?. Bɪra ma gene ki ken ã kha uɔ zɛ ã za na ken. ɪ kãm ma na bɪ sɛ. Mɛ hã ã le wa? sɛ thaaga tugu ki kure kɪ tukɪn nɪpe kɪ yã ã na kɔn kha sakuru tud u hara fɪra, sakuru tud u khuo fɪra. Å ã, mafɪ wa? Yekire yɪɲa, na gbɪrise ba bann nuɣɪra u, Yekire yɪɲa. Sɛ kɪ wart yɛ si yo. Aɪ na ã yɪnn Yekire kũu wa? duɔ kɪ sɛ "dɔrɔm", duɔ kɪ sɛ duɔ kɪ sɛ. Sãni ɣɛ za kha "sɪ kpadɪ", si gbũu sɪmɪ wa?. Yekila khɪna yaɲɪra ɣɛ na kɔn kha ki gbukɪnn fɪra zuori, kɪ kpa dɔwa?. Mu yãan na kɪ kpadɪ mu tu kha uɔra huun na pi yo u bɛkhere. Sɛ mɪye sii bikerɪ mɪye ɪ wa?, nɪkhãa mɪye ɪ. Yɛ Yekire yɪɲɪra ɣɔn kɪrakɪra. Sɪ ɣɔm ma thɪra, bɔbɪra kɪ bu na gbũu yaɲɪra ɣɛɲɪra, sɪ ɣɔm ma thɪra. Mɛ sɪ bɛ wart bɔ khaa dɛ na zuo wa?. ɪ ba buun biawe, sɪ kɪra. Na ã gbũun ba buun biawe wa?, sɪ bɛ kɪra. Na kɔn kha bɔ baa a buun biawe kũu wa?, a kpa ba yaɲɪra, sɛ ɪ wa?. ã yɪi wa kame nadɛ baa Yekila ded kha khuo kãn na yɪi hara. Buɔte ã yɪi kame kɔn kha bibɛge ɪ wa?. Na biye buun sɪ kɪra, na biye gbũun buun fɪ wa? sɪ bɛ kɪra. Wese kɪ bu yaɲo ãe thɪra nu kame thuvɣɪra za. Yekire gbũun yɛm ma na ã gbũun buun ma biaye tugu, ã kãm ma na kɔrisɪn bɛ gbaangbo. Muna kɪ kãn na hã biira, mu kãm ma na pɛɪ na hã u dɛ. Mu hũnn biira u kãm ma na le lakɔɪ. Mu hũnn biira na u bod mu kãm na bose u. Mu hũnn biira, muna u bɛ na tɪ kɪra mu kãm ma na pɛɪ sɛ za. Kɪ kɪ bɔɔ biiwira thuvɣɪra u bikerese bena ba nu kha u yo khãdɪ. Buɔte mu yɛn na u khãd "gerem", na mu kha muɔ bɔ u dɛ bena zuori, mu saan ɣɛ wa? uɔra ho wa wa na u siira. Si gbũu kɪra wa?. Kaasɔɔ siira gbũun lien si harɪ ki buloɲo, u bɔd u wa?. Mafɪra wese kha bu na gbũu yaɲa ɣɛɲɪra, mɪ wart bɔɔ mu sɪ zɔran ɲɛ sɛ sɛ. Mi de kha sɪ ɣɔn, sɪ bɛ wart bɔɔ khaa dɛ wa?, Yekire denfe mu gbaangbo !